

вия, свързани с управлението на държавата, нейната демократизация, гражданското общество, икономическата и социалната сфера и т. н. Метатеоретичните изследвания в областта на статистиката при взаимодействието ѝ с управлението и с другите науки, свързани с него, укрепват социалния и научния статус на статистиката като наука, след като е утвърдено схващането, че масовите явления и процеси са обект на изучаване и от други науки.

Разграничаването на обекта на статистиката като метатеория се основава на онтологични знания за масовите явления и процеси. Идеята за двете битиета на масовото явление - битие множество и битие съвкупност, за първи път изказана от проф. Венец Цонев (Цонев, 1992, с. 4), има фундаментално значение като разграничителен критерий за обектите на математическата статистика и на статистическата наука. Двете битиета на масовото явление съществуват реално като природно битие (цялата безкрайна по пространство и време качествено многообразна природа, обект на изучаване и от други науки) и обществено битие (реалният процес на живота на хората, обект на изучаване и от други науки). В първия случай множеството е с безкраен обем, а във втория - съвкупността е с краен обем, макар понякога много голям, но числено изброим.

Предмет на изследване в статистиката като метатеория е онази част от обекта, която ще бъде изучавана на основата на определен теоретичен модел с подходящи статистически методи и с идеи за вероятни крайни резултати и тяхната теоретична и прагматична ценност. Според мен предмет на статистиката като метатеория е разработването на епистемологичните и логическите основи на съвкупностното (статистическото) изучаване като методология за измерване (реализирано чрез производство) и анализ на числова информация за закономерностите на масовите явления в определени времеви и пространствени граници за потребностите на управлението (Радилов, 2001, с. 87).

Статистическото (съвкупностното) изучаване има фундаментално значение за статистиката като метатеория. По своето вътрешно съдържание то е сложен многообразен, творчески логически процес при изследване на масови явления, обхванати в съвкупности за потребностите на управлението. В методологичен план етапите на статистическото изучаване като единен познавателен процес обхващат: а) идентификацията на статистическото изучаване; б) теорията на статистическия подход като синтез на индуктивни и дедуктивни методи (за наблюдение, групировки и сводка и анализ) и в) статистическия продукт.